Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2025)0094

A Koszovóról szóló 2023. és 2024. évi jelentések

Az Európai Parlament 2025. május 7-i állásfoglalása a Bizottság Koszovóról szóló 2023. és 2024. évi jelentéseiről (2025/2019(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrészről Koszovó közötti stabilizációs és társulási megállapodásra[1], amely 2016. április 1-jén lépett hatályba,

– tekintettel Koszovó európai uniós tagságra irányuló, 2022. december 15-i kérelmére,

– tekintettel Koszovó Európa tanácsi tagságra irányuló, 2022. május 12-i kérelmére,

– tekintettel az Európai Unió és Koszovó közötti, Koszovó uniós programokban való részvételére vonatkozó általános alapelvekről szóló, 2017. augusztus 1-jén hatályba lépett keretmegállapodásra[2],

– tekintettel az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról szóló, 2021. szeptember 15-i (EU) 2021/1529 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3],

– tekintettel a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz létrehozásáról szóló, 2024. május 14-i (EU) 2024/1449 európai parlament és tanácsi rendeletre[4],

– tekintettel az Európai Tanács 2003. június 19–20-án, Szalonikiben tartott ülésének elnökségi következtetéseire,

---

1 HL L 71., 2016.3.16., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2016/342/oj.
2 HL L 195., 2017.7.27., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/1388/oj.
3 HL L 330., 2021.9.20., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
4 HL L, 2024/1449, 2024.5.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– tekintettel a 2018. május 17-i szófiai, a 2020. május 6-i zágrábi, a 2021. október 6-i Brdo pri Kranju-i, a 2022. december 6-i tiranai, a 2023. december 13-i és a 2024. december 18-i brüsszeli EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozó nyilatkozataira,

– tekintettel a 2014. augusztus 28-án megkezdett berlini folyamatra,

– tekintettel „A csatlakozási folyamat javítása – hiteles uniós perspektíva a Nyugat-Balkán számára” című, 2020. február 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0057),

– tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv” című, 2020. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2020)0641),

– tekintettel a „2023. évi közlemény az EU bővítési politikájáról” című, 2023. november 8-i bizottsági közleményre (COM(2023)0690) és az azt kísérő, „2023. évi jelentés Koszovóról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2023)0692),

– tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv” című, 2023. november 8-i bizottsági közleményre (COM(2023)0691),

– tekintettel a bővítést megelőző reformok és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló, 2024. március 20-i bizottsági közleményre (COM(2024)0146),

– tekintettel a „2024. évi közlemény az EU bővítési politikájáról” című, 2024. október 30-i bizottsági közleményre (COM(2024)0690) és az azt kísérő, „2024. évi jelentés Koszovóról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2024)0692),

– tekintettel a Bizottság 2023. május 31-i és 2024. június 13-i, Koszovó gazdasági reformprogramjáról szóló általános összefoglalójára és országértékeléseire,

– tekintettel az EU, valamint a Nyugat-Balkán és Törökország közötti gazdasági és pénzügyi párbeszédnek a Tanács által 2023. május 16-án elfogadott együttes következtetéseire, valamint az EU és a nyugat-balkáni partnerek, Törökország, Grúzia, a Moldovai Köztársaság és Ukrajna közötti gazdasági és pénzügyi párbeszédnek a Tanács által 2024. május 14-én elfogadott közös következtetéseire,

– tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1999. június 10-i 1244. sz. határozatára, a Nemzetközi Bíróság (NB) Koszovó függetlensége egyoldalú kinyilvánításának a nemzetközi joggal való összhangjáról szóló, 2010. július 22-i tanácsadó véleményére és az ENSZ Közgyűlésének 2010. szeptember 9-i 64/298. számú határozatára, amely elismerte az NB véleményének tartalmát, és üdvözölte, hogy az kész a Szerbia és Koszovó közötti párbeszéd elősegítésére,

– tekintettel a Szerbia és Koszovó közötti kapcsolatok normalizálására vonatkozó alapelvekről szóló, 2013. április 19-i első megállapodásra, a 2015. augusztus 25-i megállapodásokra és az Unió közreműködésével zajló, a kapcsolatok normalizálására irányuló párbeszédre,

– tekintettel a 2023. február 27-i brüsszeli megállapodásra és a 2023. március 18-i ohridi megállapodásra, valamint annak végrehajtási mellékletére,

– tekintettel az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójáról (EULEX Koszovó) szóló 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról szóló, 2023. június 5-i (KKBP) 2023/1095 tanácsi határozatra[5], amely a misszió megbízatását 2025. június 14-ig meghosszabbította,

– tekintettel a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló (EU) 2018/1806 rendelet módosításáról (Koszovó) szóló, 2023. április 19-i (EU) 2023/850 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[6],

– tekintettel az Európai Unió választási megfigyelő missziójának a Koszovóban 2021-ben megtartott helyhatósági választásokról szóló zárójelentésére,

– tekintettel az Európai Unió választási megfigyelő missziójának a Koszovóban 2025-ben megtartott parlamenti választásokról szóló előzetes jelentésére,

– tekintettel az EU–Koszovó Stabilizációs és Társulási Tanács 2021. december 7-i, Brüsszelben tartott negyedik ülésére,

– tekintettel a Koszovóról szóló korábbi állásfoglalásaira,

– tekintettel az EU–Koszovó Stabilizációs és Társulási Parlamenti Bizottság 2024. december 9-én tartott 20. ülésén elfogadott nyilatkozatra és ajánlásokra,

– tekintettel a Transparency International 2024. évi korrupcióérzékelési indexére,

– tekintettel a Riporterek Határok Nélkül által közzétett 2024. évi sajtószabadság-indexre,

– tekintettel a Varieties of Democracy (V-Dem) Institute demokráciáról szóló, 2024. márciusi 2024. évi jelentésére,

---

5 HL L, 146, 2023.6.6., 22. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/1095/oj.

6 HL L 110., 2023.4.25., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/850/oj.

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A10-0075/2025),

A. mivel a bővítési politika az EU egyik leghatékonyabb külpolitikai eszköze, és az egyik legsikeresebb politika az alapvető reformok ösztönzésére, valamint stratégiai geopolitikai beruházás a hosszú távú békébe, stabilitásba és biztonságba az egész kontinensen;

B. mivel az EU a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság alapvető értékeire épül;

C. mivel az EU bővítési folyamata az európai stabilitás, demokrácia és gazdasági fejlődés megerősítésének stratégiai eszköze, és minden bővítési országot saját érdemei alapján ítélnek meg, és mivel a szükséges reformok végrehajtása és a kritériumoknak és a közös európai értékeknek való megfelelés határozza meg a csatlakozás menetrendjét és előrehaladását; mivel Koszovó uniós tagság felé vezető útja a Szerbiával fennálló kapcsolatok normalizálásától is függ;

D. mivel az EU Koszovó legjelentősebb pénzügyi támogatója;

E. mivel Koszovót többek között puha hatalmat alkalmazva külföldi beavatkozási és dezinformációs kampányoknak vetették alá, elsősorban Oroszországból – különösen szerb nacionalista csatornákon keresztül – és Kínából, amelyek célja demokratikus intézményeinek destabilizálása, a társadalmi kohézió veszélyeztetése és etnikai erőszakra való felbujtás; mivel a 2023. szeptemberi Banjska/Banjskë faluban történt támadást a dezinformáció tömeges terjedése követte, amely tovább súlyosbította a feszültségeket; mivel a koszovói hatóságok 2024 júliusában elfogadták a független médiabizottságról szóló törvényt; mivel 2024 májusában az Európa Tanács jogi véleményt tett közzé a független médiabizottságról szóló törvénytervezetről, amelyben aggodalmát fejezte ki az akkori törvénytervezet bizonyos vonatkozásaival kapcsolatban, és ajánlásokat fogalmazott meg ezen aggályok kezelésére vonatkozóan; mivel a független médiabizottságról szóló törvény végleges szövege a legtöbb ajánlást nem tükrözte;

F. mivel az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziója (EULEX) az Európai Unió közös biztonság- és védelempolitikája (KBVP) keretében valaha indított legnagyobb polgári misszió;

G. mivel 2018-ban és 2023-ban több mint 500 olyan személy írta alá a petíciókat, akik korábban bolgárnak minősítették magukat;

Az uniós csatlakozás iránti elkötelezettség

1. elismerését fejezi ki Koszovó uniós csatlakozás iránti elkötelezettségéért, amely egyértelmű stratégiai geopolitikai döntést tükröz, és üdvözli, hogy polgárai továbbra is határozottan támogatják

Koszovó európai útját; ismételten hangsúlyozza, hogy Koszovó következetesen törekszik az Európai Unióba való integrációra;

2. ismét azon szilárd meggyőződésének ad hangot, hogy Koszovó jövője az EU-ban van, és hogy minden olyan erőfeszítés, amely Koszovónak a „szürke zónából” való kiemelésére irányul, mind a koszovóiak, mind az EU érdeke, különösen a régió jelenlegi geopolitikája, a világpolitika gyors és lényegi változásai, valamint a tekintélyelvű rezsimekkel folytatott fokozódó verseny összefüggésében;

3. támogatja Koszovó uniós tagság iránti kérelmét, amely a pártok között az uniós integrációval kapcsolatban kialakult konszenzust, valamint egyértelmű geopolitikai stratégiai választását tükrözi; ismételten felhívja az Európa Tanács tagállamait, hogy bízzák meg a Bizottságot azzal, hogy mutassa be a kérdőívet, és nyújtson be véleményt az ország kérelmének megalapozottságáról; sürgeti azt az öt tagállamot, amelyek még nem ismerték el Koszovót függetlenségét, hogy ezt haladéktalanul tegyék meg, és ezáltal tegyék lehetővé Koszovó számára, hogy más tagjelölt országokkal azonos feltételek mellett folytathassa útját az EU felé; emlékeztet a Nemzetközi Bíróság (NB) 2010. július 22-i tanácsadó véleményére, amely kimondja, hogy Koszovó függetlenségének egyoldalú kinyilvánítása nem sérti az általános nemzetközi jogot;

4. emlékeztet arra, hogy az európai uniós tagság érdemeken alapuló folyamaton alapul, amely a legmagasabb szintű európai normáknak megfelelő reformok szigorú végrehajtásától függ, különös tekintettel a koppenhágai kritériumoknak való megfelelésre, valamint a jogállamiságra, és biztosítja a jogszabályok hatékony gyakorlati alkalmazását; ösztönzi Koszovót, hogy folytassa erőfeszítéseit e tekintetben azáltal, hogy tovább erősíti elkötelezettségét az Unió értékei és normái iránt; hangsúlyozza, hogy a bővítés a potenciális új tagok alapos felkészítését is jelenti, tiszteletben tartva ugyanakkor a belső piac gazdasági stabilitását, a társadalmi és környezetvédelmi normákat és az európai intézmények megfelelő működését;

5. üdvözli a 2023 áprilisában elfogadott és 2024. január 1-je óta érvényben lévő vízumliberalizációt, amely Koszovó EU-hoz fűződő egyre szorosabb kapcsolatainak kézzelfogható eredménye, és a Koszovó által az európai integráció felé vezető úton tett erőfeszítések bizonyítéka; üdvözli Koszovó azon döntését, hogy egyoldalúan eltörli Bosznia-Hercegovina állampolgárainak vízumkötelezettségét; üdvözli Spanyolország azon döntését, hogy 2024 januárja óta érvényes úti okmányként ismeri el a Koszovó által kiállított közönséges útleveleket

6. megállapítja, hogy kézzelfogható előrelépés történt a jogérvényesülés, a szabadság és biztonság, a szervezett bűnözés elleni küzdelem és a működő piacgazdaság területén; sajnálja a korlátozott előrelépést, és felszólít a reformok felgyorsítására a jogállamiság területén; üdvözli Koszovó azon törekvését, hogy

előmozdítsa az ország számára továbbra is prioritást élvező reformok végrehajtását; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a koszovói nemzetgyűlés nem rendelkezik határozatképességgel, amit a nemzetgyűlés munkájának politikai pártok általi bojkottja okozott a parlamenti választások előtt;

7. sajnálatát fejezi ki az olyan intézmények átpolitizálódása miatt, mint a Központi Választási Bizottság és a Független Médiabizottság;

8. üdvözli, hogy Koszovó igyekszik igazodni az EU kül- és biztonságpolitikájához, különösen azt, hogy határozottan elítéli Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúját, és hogy végrehajtja az EU Oroszországgal és Belarusszal szembeni korlátozó intézkedéseit, igazodva az Unió külpolitikájához, valamint az Ukrajnának nyújtott humanitárius segítségnyújtási és katonai segítségnyújtási csomagok révén nyújtott támogatását, ami megerősíti, hogy Koszovó megbízható és értékes, az uniós integráció mellett elkötelezett partner, és megerősítve egyértelmű geostratégiai irányultságát, szilárdan beágyazva az országot az európai és transzatlanti szövetségbe;

9. szorgalmazza a Koszovóval szembeni uniós intézkedések azonnali megszüntetését, amelyek már nem indokoltak, mivel Koszovó megfelelt az uniós követelményeknek, és az intézkedések emellett nagymértékben ellentétesek Koszovónak az európai értékek és az uniós politikákhoz való igazodása iránti elkötelezettségével, és korlátozzák az EU Koszovóval fennálló partnerségét, és akadályozzák a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd jóhiszemű újrakezdését;

10. megismétli, hogy teljes mértékben támogatja Koszovó Európa tanácsi tagság iránti kérelmét, és az ország arra irányuló stratégiai orientációs tervét, hogy csatlakozik a NATO „Partnerség a Békéért” programjához, valamint a más nemzetközi szervezetekhez való csatlakozásra irányuló szándékát; felhívja az érintett szervezeteket és a tagállamokat, hogy proaktívan támogassák Koszovó vonatkozó ajánlatait; felszólítja a Bizottságot és az EU koszovói irodáját, hogy erősítsék meg az EU és Koszovó közötti szorosabb partnerség láthatóságának javítására, valamint szerepének, követelményeinek és előnyeinek előmozdítására irányuló törekvéseiket;

11. üdvözli, hogy Koszovó a 2022–2027-es időszakra vonatkozó kapcsolódó program végrehajtása révén csökkentette az adminisztratív terheket az eljárások egyszerűsítése révén; megjegyzi, hogy a közigazgatásra vonatkozó stratégiai keret rendelkezésre áll, de végrehajtása nem hatékony; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a közigazgatási reform késedelmei gyengítették az uniós finanszírozás irányítását, és hogy a közszféra elszámoltathatósága nem elégséges; felszólítja Koszovót, hogy a köztisztviselőkről szóló törvény és a közszolgálat független felügyelőbizottságáról szóló törvény módosítása és elfogadása révén javítsa a közigazgatást és az érdemeken alapuló közszolgálati rendszert;

12. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a koszovói alkotmánybíróságnak a fizetésekről szóló törvényre vonatkozó ítélete, amely egységesíti a köztisztviselők jelenlegi javadalmazási rendszerét, továbbra sem működik; felhívja a koszovói kormányt, hogy a nemzetközi normáknak való megfelelés érdekében vizsgálja felül az államháztartási gazdálkodásra vonatkozó jogszabályait, és építse be az állami beruházások módszertanát a felülvizsgált jogszabályokba;

Demokrácia és jogállamiság

13. üdvözli, hogy jelentős és pozitív előrelépés történt az uniós választási megfigyelő misszió régóta megfogalmazott ajánlásainak nagy része és az általános választásokról szóló konszenzusos törvény előterjesztése terén; megjegyzi, hogy ez megfelelő alapot biztosít a demokratikus választások nemzetközi és regionális normákkal összhangban történő lebonyolításához; megjegyzi, hogy Koszovó elnökének meghívására az Európai Unió európai parlamenti képviselők megfigyelő küldöttségét is magában foglaló uniós választási megfigyelő missziót küldött a 2025. február 9-i koszovói parlamenti választások megfigyelésére; üdvözli az uniós választási megfigyelő misszió következtetéseit, amelyek megerősítik, hogy 2025. február 9-én békés, szabad és tisztességes választásokra került sor valamennyi koszovói közösség részvételével; sajnálatát fejezi ki a politikai pártok kemény retorikája miatt a kampány során; tudomásul veszi a számlálási folyamat során tapasztalt technikai problémákat, és ösztönzi a koszovói hatóságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a következő választások szervezésének javítása érdekében; megjegyzi, hogy a koszovói szerb közösségen belül a parlamenti választások során a számos koszovói szerb választási lista ellenére hiányzik a valódi politikai pluralizmus; aggodalmát fejezi ki a szerb közösség szavazóira Belgrád által gyakorolt folyamatos nyomásról szóló beszámolók miatt; elítéli Richard Grenell amerikai különmegbízott választási kampányba való ismételt beavatkozását;

14. aggodalommal veszi tudomásul a politikai patthelyzetet, amelyet a politikai paletta széttagoltsága és a parlamenti elnök megválasztásának eddigi kudarca okozott, ami akadályozza a kormány megalakulását a 2025. február 9-i parlamenti választások óta, és késlelteti számos költségvetési szöveg parlamenti olvasatát; ösztönzi a politikai pártokat, hogy működjenek együtt e patthelyzet mielőbbi leküzdése érdekében;

15. aggodalommal állapítja meg, hogy a helyi választásokról szóló törvényt és az általános választásokról szóló törvényt továbbra sem hajtották végre és nem hangolták össze a nemek közötti egyenlőségről szóló törvénnyel, amely a nők és férfiak 50 %-os egyenlő képviseletét írja elő; sajnálja, hogy a nők továbbra is alulreprezentáltak;

16. üdvözli a Különleges Ügyészségről szóló törvény elfogadását és a korrupciós ügyek elbírálása terén elért eredményeket; elismerését

fejezi ki a Különleges Ügyészség által hét háborús bűncselekményi ügy megoldása érdekében végzett aktív munkáért; felszólít a különleges ügyészi hivatal és az ügyészség közötti hatáskörmegosztás további pontosítására a nyomozások és büntetőeljárások kezelése terén; felhívja Koszovót, hogy folytassa a Különleges Ügyészség megerősítését a magas rangú szervezett bűnözési ügyek kivizsgálására és büntetőeljárás alá vonására irányuló kapacitásának növelése révén; felhívja a rendőrséget és a Különleges Ügyészséget, hogy szorosan működjenek együtt a nyomozások hatékonyabb lefolytatására irányuló stratégiák kidolgozása érdekében, a felelősség egyértelmű megosztása mellett;

17. megjegyzi, hogy Koszovónak a korrupcióérzékelési indexen elért eredménye javult, mivel a tavalyi évhez képest az 10 helyezéssel emelkedett, ami pozitív fejleményként értékelhető, ugyanakkor elismeri, hogy ez egyrészt más országok pontszámai csökkenésének, valamint – jelentősebb módon – a minőségi jogszabályok elfogadásának tudható be, ám ez nagyrészt továbbra sem kielégítő; hangsúlyozza, hogy az emberek bizalmának elnyeréséhez nemcsak jogalkotási reformokra van szükség, hanem látható eredményekre is a korrupciós ügyek kivizsgálása, büntetőeljárás alá vonása és elítélése terén valamennyi szinten; sajnálja azonban, hogy Koszovó 2019 óta nem rendelkezik korrupcióellenes stratégiával, és további erőfeszítéseket sürget annak prioritásként történő véglegesítése érdekében; ismételten hangsúlyozza, hogy határozott politikai elkötelezettségre van szükség ahhoz, hogy szilárd eredmények szülessenek a magas szinten elkövetett korrupció elleni küzdelem terén; ismételten hangsúlyozza, hogy határozott politikai elkötelezettségre van szükség ahhoz, hogy szilárd eredmények szülessenek a magas szinten elkövetett korrupció elleni küzdelem terén;

18. komoly aggodalmának ad hangot a koszovói igazságszolgáltatás rendszerszintű sebezhetősége miatt, különös tekintettel az igazságszolgáltatási rendszer függetlenségére és a hatalmi ágak szétválasztásának tiszteletben tartására; ismételten aggodalmát fejezi ki a tárgyalások elhúzódása és az egyes ügyekben hozott bírósági döntések kormánytisztviselők általi folytatódó bírálata miatt; üdvözli, hogy a kormány 2024 decemberében benyújtotta az igazságügyi reformokról szóló jogszabálytervezetét a Velencei Bizottságnak, és hogy ez utóbbi 2025. március 18-án kiadta az első véleményt; felszólítja Koszovót annak biztosítására, hogy az igazságszolgáltatás integritását és elszámoltathatóságát szabályozó jogszabályok összhangban legyenek az európai normákkal és a Velencei Bizottság ajánlásaival; felhívja a koszovói kormányt, hogy különítsen el megfelelő költségvetést az igazságszolgáltatási rendszer számára; üdvözli a kereskedelmi bíróság létrehozását, az új bírák és ügyészek érdemeken alapuló és átlátható eljárás keretében történő felvételének terén elért eredményeket, valamint az átláthatóság általános növelését;

19. üdvözli a koszovói szerbek részvételét a parlamenti választásokon, és arra ösztönzi választott képviselőiket, hogy Koszovó európai jövőjének támogatása érdekében vállaljanak aktív szerepet a koszovói jogalkotási keretben; sajnálatát fejezi ki azonban a koszovói szerbeket képviselő pártok 2023. áprilisi helyhatósági választások során történt bojkottja és a koszovói szerbek koszovói intézményekből való kivonulása miatt; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Szerbia a Srpska Lista (SL) révén beavatkozik a parlamenti választásokba;

20. üdvözli az Alkotmánybíróság Visoki Dečani/Deçani kolostor földtulajdonáról szóló 2016. évi ítéletének végrehajtását, amelynek keretében a kolostort 2024 márciusában tulajdonosként jegyezték be;

21. üdvözli a szervezett bűnözéssel kapcsolatos ítéletek számának folyamatos növekedését és azt, hogy a szervezett bűnözés elleni küzdelem jogi kerete összhangban van az uniós vívmányokkal; hangsúlyozza, hogy az ügyészségnek és a rendőrségnek meg kell erősítenie a bűnszervezetekkel és hálózatokkal szembeni közös fellépést; aggodalmát fejezi ki az észak-koszovói biztonsági kihívások miatt, különösen a 2023. szeptemberi Banjska/Banjskë faluban történt támadást követően, amely jelentős rendőrségi erőforrásokat igényelt; hangsúlyozza, hogy el kell mélyíteni az együttműködést a kábítószercsempészet elleni küzdelem területén; felszólít a terrorizmus elleni küzdelem további összehangolására;

22. üdvözli a kézi- és könnyűfegyverek és a robbanóanyagok ellenőrzésére vonatkozó stratégia és cselekvési terv elfogadását, valamint az ENSZ tűzfegyverekről szóló jegyzőkönyvében foglalt szabályok magas szintű betartását;

23. továbbra is aggasztja a jogállamisági stratégia és cselekvési terv lassú végrehajtása;

24. ismét megerősíti elkötelezettségét a koszovói nemzetgyűléssel és annak tagjaival való együttműködés fenntartása és megerősítése mellett a Koszovó európai útjához kapcsolódó demokratikus folyamatok támogatása érdekében, a Parlament meglévő demokrácia-támogatási eszközeinek és kezdeményezéseinek felhasználásával; úgy véli, hogy ez a partnerség a 2025. február 9-én tartott demokratikus választásokat követően megújítható és tovább erősíthető; ösztönzi az újonnan megalakult koszovói nemzetgyűlés valamennyi választott tagjának aktív részvételét és együttműködését;

25. elítéli a 2024. november végén Koszovó északi részén történt súlyos biztonsági incidenseket, amelyek közül a legsúlyosabb a Zubin Potokban, Vragë falu közelében történt, ahol robbanószerkezetek megrongálták a kritikus infrastruktúrát azáltal, hogy megcélozták az Ibër Lepenc rendszer főcsatornáját; támogatja a koszovói

intézményeket e bűncselekmények teljes körű kivizsgálásában, hogy az elkövetőket bíróság elé lehessen állítani;

26. elismerését fejezi ki az EULEX)munkájáért, amely segítette a koszovói hatóságokat a fenntartható és független jogállamisági intézmények létrehozásában;

Alapvető szabadságok és emberi jogok

27. megállapítja, hogy Koszovó rendelkezik az emberi jogok előmozdításához és védelméhez szükséges intézményi kerettel; üdvözli a közösségek jogainak védelmére és előmozdítására irányuló stratégia elfogadását; hangsúlyozza azonban, hogy az emberi jogok védelme továbbra is gyenge a jogszabályok végrehajtásának, a politikai akarat hiánya és a korlátozott emberi és pénzügyi erőforrások miatt, és megerősített végrehajtási és elszámoltathatósági mechanizmusokra szólít fel;

28. elismeri, hogy Koszovó alkotmánya nagyon progresszív a kisebbségi jogok védelme tekintetében; sajnálattal veszi tudomásul, hogy a koszovói nemzetgyűlésben 2023 januárjában nyilvántartásba vett, közel 500, önmagát történetileg bolgárnak valló ember által benyújtott petíciót az ország parlamentje még nem vizsgálta meg, és javasolja, hogy e csoportok jogait törvényben rögzítsék és a gyakorlatban is érvényesítsék; felszólítja Koszovót annak biztosítására, hogy a kisebbségi jogok védelméről szóló törvény által elismert valamennyi kisebbséget és közösségük tagjait teljes mértékben építsék be az ország alkotmányába; felhívja a hatóságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket valamennyi kisebbség, köztük a nemzeti közösségek, különösen a kiszolgáltatott nemzeti közösségek jogainak védelme érdekében, biztosítsanak nekik esélyegyenlőséget és megfelelő képviseletet a politikai és a kulturális életben, a médiában és a közigazgatásban, valamint az igazságszolgáltatásban, emellett tegyenek erőfeszítéseket asszimilációjuk megelőzése és a koszovói társadalomba való beilleszkedésük előmozdítása érdekében, és erősítsék meg az e nemzeti kisebbségek társadalmi és gazdasági kihívásainak felszámolására irányuló tevékenységeket;

29. üdvözli a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatai számára fenntartott menedékhelyek finanszírozásának növelését; megjegyzi, hogy továbbra is a kapcsolati erőszak a nemi alapú erőszak leggyakoribb formája; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a rendszer továbbra sem biztosítja a kapcsolati erőszak hatékony megelőzését;

30. sajnálja, hogy Koszovó polgári törvénykönyve tervezetének elfogadása továbbra is függőben van; kiemeli, hogy a polgári törvénykönyv tervezete számos fontos kérdéssel foglalkozik a nemek közötti egyenlőséggel mint alapvető uniós értékkel kapcsolatban, beleértve annak lehetővé tételét, hogy a közös házassági vagyont

egyenlő arányban osszák el a női és a férfi házastársak között; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a polgári törvénykönyvben minden ember számára biztosítsák a jogokat az LMBTIQ-közösség alkotmányos jogainak és lehetőségeinek tiszteletben tartása érdekében; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a nők továbbra is alulreprezentáltak a magas rangú politikai pozíciókban, különösen a biztonsággal és a párbeszéddel kapcsolatban, és hangsúlyozza, hogy sürgősen be kell vonni őket a béketeremtési és megbékélési folyamatokba, az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló 1325. sz. határozatával összhangban; kéri, hogy tegyenek több erőfeszítést a nők társadalmi helyzetének javítása érdekében;

31. megjegyzi, hogy a börtönrendszer nagyjából követi az ENSZ standard minimumszabályait, és felszólít a fogvatartottak, különösen a női, a kisebbségi és a mentálisan beteg fogvatartottak jogainak jobb védelmére; továbbra is aggódik amiatt, hogy a nőkkel és az LMBTIQ-személyekkel szembeni diszkriminatív nyelvezet továbbra is fennáll, és felhívja a hatóságokat, hogy dolgozzanak ki és hajtsanak végre a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó nemzeti stratégiát az olyan kutatási területeken, mint a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika; elismerését fejezi ki a nők magas színvonalú üzleti és vezetői képzési programokban, valamint az IKT-területeken való részvételéért, amelyeket az IPA-források segítenek elő; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a kisebbségi csoportokhoz, különösen a roma, az askáli és az egyiptomi közösségekhez tartozó nők a megkülönböztetés számos formájával szembesülnek, különösen az oktatás, a foglalkoztatás és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés terén; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a központi közigazgatás nem képviseli megfelelően a kisebbségi közösségeket, és a vezető pozíciókban lévő nők száma alacsony;

32. sajnálja, hogy a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményt továbbra sem fogadták el; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Koszovó jogszabályai és a fogyatékossággal élő személyek jogaira vonatkozó uniós vívmányok között nincs megfelelő összhang, akik ezért hátrányos megkülönböztetéssel és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés akadályaival szembesülnek;

33. üdvözli, hogy Koszovó következetesen javította pozícióját a liberális demokrácia 2024. évi indexében (LDI) és a választási demokrácia indexében (EDI), amelyet a Varieties of Democracy Institute (V-Dem) készített, amely a jogállamiságot, a fékeket és ellensúlyokat, a polgári szabadságjogokat, valamint a szabad és tisztességes választásokat méri;

34. tudomásul veszi Koszovó plurális médiakörnyezetét, miközben várja az Alkotmánybíróságnak a Független Médiabizottságról szóló határozatát, amelynek döntéshozatali függetlenségét szigorúan biztosítani kell és helyre kell állítani teljes körű működését;

sajnálatát fejezi ki azonban Koszovó médiaszabadságának csökkenése miatt, amit az is bizonyít, hogy Koszovó a 2024. évi sajtószabadság-index 56. helyéről a 75. helyre esett vissza; ismét megerősíti, hogy a médiapluralizmus és az átláthatóság az uniós csatlakozás előfeltételei; a média függetlenségének és pluralizmusának erősítése érdekében a médiatulajdonlás és -finanszírozás nagyobb átláthatóságát szorgalmazza; hangsúlyozza, hogy határozott intézkedésekre van szükség az újságírók zaklatással és megfélemlítéssel szembeni védelme, valamint a médiaszabályozó szervek függetlenségének biztosítása érdekében; tudomásul veszi a civil társadalom által a Független Médiabizottság elnökének állítólagosan politikai indíttatású megválasztásával kapcsolatban felvetett aggályokat; sürgeti a koszovói hatóságokat, hogy folytassák a Független Médiabizottságról szóló törvény felülvizsgálatát annak érdekében, hogy az magában foglalja az Európa Tanács ajánlásait, ezáltal összehangolva a nemzeti jogot az uniós normákkal és gyakorlatokkal; javasolja a független koszovói médiaorgánumok és tényellenőrző szervezetek fokozott támogatását, elismerve kulcsfontosságú szerepüket a dezinformáció elleni küzdelemben és a nyilvánosság pontos tájékoztatásában; ösztönzi az EU-t, hogy nyújtson technikai és pénzügyi segítséget ezeknek a szervezeteknek; ösztönzi a koszovói hatóságokat, hogy kérjenek személyre szabott technikai segítségnyújtásra és információcserére (TAIEX) irányuló szakértői missziókat; felszólít a koszovói rádiótelevízióról szóló törvény és az újságírói források védelméről szóló törvény elfogadására;

35. aggodalmát fejezi ki a Koszovó digitális infrastruktúráját célzó közelmúltbeli kibertámadás miatt; sürgeti a koszovói kormányt, hogy erősítse meg a külföldi beavatkozás és dezinformáció – különösen a szerb nacionalista médiaorgánumoktól és Oroszországból származók, amelyek célja a régió destabilizálása és a Nyugat-Balkán európai integrációjának aláásása – elleni küzdelemre irányuló kapacitásait olyan átfogó stratégiák kidolgozása révén, amelyek magukban foglalják a nőknek a közéletben való részvételét aláásó dezinformáció elleni küzdelemre irányuló tudatosságnövelő kampányokat, a kiberbiztonság és a kapcsolódó infrastruktúra megerősítését és a nemzetközi partnerekkel, különösen az Európai Unióval való együttműködés előmozdítását, digitális gazdaságának, közszolgáltatásainak és nemzetbiztonságának védelmét, valamint a félretájékoztatási kampányok és a hibrid fenyegetések kezelését, amelyek célja az ország destabilizálása és európai perspektívájának aláásása; ösztönzi, hogy a médiatudatossági programokat építsék be Koszovó oktatási tantervébe annak érdekében, hogy a polgárokat felvértezzék a dezinformáció azonosításához és leküzdéséhez szükséges készségekkel;

36. elismerését fejezi ki amiatt, hogy Koszovó menedéket és menedékjogot biztosított az ukrán és afganisztáni újságíróknak;

37. komoly aggodalmának ad hangot az újságírók elleni támadások és a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek (SLAPP-ügyek) jelentős növekedése miatt, többek között a kormánytisztviselők részéről; felhívja a hatóságokat, hogy az új (EU) 2024/1069 irányelvvel[7] összhangban mozdítsák elő a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek elleni jogszabályokkal kapcsolatos munkájukat; felszólítja Koszovót, hogy aktívan dolgozzon annak érdekében, hogy az újságírók képesek legyenek munkájukat végezni, és biztosítsa a média független működésének teljes szabadságát; hangsúlyozza, hogy meg kell szüntetni az erőszak minden formáját;

38. üdvözli Koszovó élénk és konstruktív civil társadalmát, amely rendkívül fontos és pozitív szerepet játszik a reformfolyamatban; ösztönzi a koszovói kormányt, hogy fokozza együttműködését a civil társadalommal, különösen a nőjogi szervezetekkel a döntéshozatal terén, és hogy jobban használja ki a civil társadalommal való együttműködéssel foglalkozó kormánytanácsot az együttműködési kapcsolatok kiépítésére és a civil társadalom átlátható jogalkotási folyamatba való tényleges bevonására, már korai szakasztól kezdve; hangsúlyozza a civil társadalmi szervezetek közfinanszírozásával kapcsolatos elszámoltathatóság és átláthatóság növelésének fontosságát; hangsúlyozza, hogy a civil társadalom létfontosságú a demokrácia és a pluralizmus erősítésében, valamint a jó kormányzás és a társadalmi haladás előmozdításában;

39. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy nincs egyértelmű terv az észak-koszovói szerbek bevonására, és hogy a szerb közösségnek Koszovó politikai, társadalmi és gazdasági struktúráiba való bevonására irányuló kezdeményezések továbbra is nagyon korlátozottak; megismétli a belső párbeszéd javítására és a koszovói szerbek független civil társadalmi szervezeteinek – különösen északon történő – közvetlen bevonására irányuló felhívását, amelynek célja a bizalomépítés, a koszovói szerbek mindennapi életének segítése és sikeres integrálásuk;

Megbékélés és jószomszédi kapcsolatok

40. elismerését fejezi ki amiatt, hogy Koszovó számos regionális együttműködési kezdeményezésben vesz részt, továbbá ösztönzi Koszovót, hogy fokozza a megbékélésre irányuló erőfeszítéseit, és keressen megoldást a múltbeli vitákra; elismerését fejezi ki Koszovónak a regionális együttműködésben és a kereskedelem megkönnyítésében való konstruktív megközelítéséért és aktív

---

[7] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1069 irányelve (2024. április 11.) a közéletben részt vevő személyeknek a nyilvánvalóan megalapozatlan keresetekkel vagy visszaélésszerű bírósági eljárásokkal („közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel”) szembeni védelméről (HL L, 2024/1069, 2024.4.16., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

részvételéért, amely a Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodás akadályainak feloldásához vezetett;

41. felszólítja Szerbiát, hogy nyissa meg az összes háborús archívumot, és biztosítson hozzáférést a volt jugoszláv titkosszolgálat (UDBA) és a jugoszláv néphadsereg titkosszolgálata (KOS) aktáihoz, biztosítva, hogy azok kérésre visszatérjenek az érintett kormányokhoz; hangsúlyozza, hogy ezeket az archívumokat régiószerte meg kell nyitni a kommunista korszakban elkövetett bűncselekmények kivizsgálása, valamint a demokrácia, az elszámoltathatóság és az intézmények megerősítése érdekében a Nyugat-Balkánon;

42. megismétli, hogy teljes mértékben támogatja az EU közvetítésével zajló párbeszédet, és üdvözli Peter Sørensen kinevezését az EU Belgrád és Pristina közötti párbeszédért felelős különleges képviselőjévé;

43. ismételten hangsúlyozza a koszovói és a szerb hatóságok konstruktív szerepvállalásának fontosságát egy, a két ország közötti kapcsolatok normalizálása felé vezető útról szóló átfogó, jogilag kötelező erejű megállapodás elérése érdekében a kölcsönös elismerés alapján és összhangban a nemzetközi joggal; Koszovót és Szerbiát egyaránt felszólítja, hogy hajtsák végre a brüsszeli és az ohridi megállapodást, beleértve a szerb többségű önkormányzatok szövetségének/közösségének létrehozását és Szerbia Koszovó regionális és nemzetközi szervezetekben való tagságával szembeni ellenállásának megszüntetését, továbbá hogy kerüljék el azokat az egyoldalú fellépéseket, amelyek aláásható a párbeszéd folyamatát;

44. elvárja Koszovótól és Szerbiától, hogy teljes mértékben működjön együtt és tegyen meg minden szükséges intézkedést a banjskai 2023-i terrorista támadás elkövetőinek elfogása és gyors bíróság elé állítása érdekében; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Szerbia még mindig nem indított büntetőeljárást a bűnösök, különösen Milan Radoičić, a Srpska Lista alelnöke ellen; megismétli, hogy a Zubin Potokban történt terrortámadás elkövetőit is felelősségre kell vonni, és haladéktalanul bíróság elé kell állniuk;

45. felhívja a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjét és a Bizottságot, hogy proaktívabb szerepet töltsenek be a párbeszéd folyamatának irányításában; kéri, hogy az Európai Parlament kapjon nagyobb szerepet a párbeszéd elősegítésében, rendszeres közös parlamenti közgyűlési ülések révén;

46. elítél minden olyan fellépést, amely veszélyezteti a stabilitást és a megbékélési folyamatot, amilyenek például az észak-koszovói feszültségek, a szerb állam által fizetett csoportok és illegális fegyveres alakulatok provokációit, és sürgeti az Európai Uniót, hogy határozottabban lépjen fel a Koszovó belügyeibe való külső beavatkozással szemben; hangsúlyozza, hogy mindkét félnek teljes mértékben végre kell hajtania az összes elért megállapodást, és el

kell kerülnie a feszültségeket eszkaláló egyoldalú fellépéseket; felhívja a koszovói rendőrséget, hogy biztosítsa a jogállamiság és az emberi jogok követelményeinek maradéktalan betartását, és garantálja, hogy Koszovó északi részén a jogi követelményeknek teljes mértékben megfelelő, többnemzetiségű, inkluzív rendőrségi erőket vessenek be; emlékeztet arra, hogy Koszovóban minden politikai képviselő és minden közösség közös felelősséggel tartozik a béke, a biztosnág és a jogállamiság fenntartásáért;

47. üdvözli az eltűnt személyekkel foglalkozó közös bizottság 2024. decemberi létrehozását, és gyors előrelépésre szólít fel az eltűnt személyekről szóló 2023. májusi politikai nyilatkozat végrehajtása terén; felszólítja Koszovót és Szerbiát, hogy tartózkodjanak e humanitárius kérdés átpolitizálásától, és fokozzák a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd keretében tett nyilatkozat végrehajtására irányuló erőfeszítéseiket, és alakítsanak ki együttműködést Koszovó és Szerbia között;

48. üdvözli a berlini folyamat keretében a közelmúltban létrejött megállapodásokat;

49. üdvözli Koszovó azon döntését, hogy megszünteti a szerb késztermékek Merdare határátkelőhelyen való belépésére vonatkozó korlátozásokat;

50. üdvözli a koszovói erők jelenlétét és a biztonságos környezet kialakításában és fenntartásában, valamint a stabil és békés, euroatlanti integrációra törekvő Koszovó kialakításában játszott szerepét; emlékeztet a misszió fontosságára a koszovói biztonsági erők folyamatban lévő fejlesztése szempontjából, tanácsadás, képzés és kapacitásépítés biztosítása révén;

Társadalmi-gazdasági reformok

51. üdvözli, hogy Koszovó aktív szerepet vállal a Nyugat-Balkánra vonatkozó új növekedési terv végrehajtásában, amelynek célja az EU-val kapcsolatos reformok elmélyítése, valamint az uniós tagállamok és a nyugat-balkáni országok közötti társadalmi-gazdasági szakadék csökkentése; üdvözli Koszovó reformprogramjának elfogadását, és emlékeztet arra, hogy Koszovónak (valamint Szerbiának) fokozott elkötelezettséget kell mutatnia az EU közvetítésével zajló párbeszéd iránt az erőforrásokhoz való hozzáférés érdekében;

52. üdvözli a Koszovó által a működő piacgazdaság kialakítása terén elért eredményeket, és arra ösztönzi Koszovót, hogy hajtsa végre a költségvetési kihívások kezeléséhez szükséges strukturális reformokat, ugyanakkor megfelelő munkahelyi védelmet, méltányos béreket és jobb munkakörülményeket biztosít az uniós jogszabályokkal összhangban;

53. ismételten felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki egy regionális stratégiát a tartós ifjúsági munkanélküliség és az elitelvándorlás

kezelésére, azáltal hogy megszünteti az oktatási rendszer által kínált és a munkaerőpiac által igényelt készségek közötti eltéréseket, javítja az oktatás minőségét, és megfelelő finanszírozást biztosít az aktív munkaerőpiaci intézkedések és a szakképzési rendszerek, valamint a megfelelő gyermekgondozási és iskola előtti nevelést végző létesítmények számára;

54. üdvözli, hogy Koszovó kiberbűnözésre vonatkozó jogszabályai nagyjából összhangban vannak az uniós vívmányokkal; megjegyzi, hogy Koszovó korlátozott haladást ért el a közszolgáltatások digitális átalakítása terén; hangsúlyozza, hogy az átalakításnak igazodnia kell az uniós digitális jogszabályokhoz és az ország népének szükségleteihez, különösen az Európai Elektronikus Hírközlési Kódexhez, az uniós hálózati és információs rendszerek biztonságáról szóló irányelvhez (NIS 2)[8], az 5G-biztonságra vonatkozó uniós eszköztárhoz, valamint a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabályhoz[9] és a digitális piacokról szóló jogszabályhoz[10]; megjegyzi, hogy Koszovó gazdasága továbbra is nagymértékben függ az importtól, és hangsúlyozza, hogy a versenyképesség és a fenntarthatóság fokozása érdekében gazdasági diverzifikációra van szükség, különösen az uniós piacokba való mélyebb integráció összefüggésében;

55. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a tankönyvekről szóló, 2022-ben előterjesztett törvénytervezet még mindig a koszovói nemzetgyűlés végleges elfogadására vár; felszólítja Koszovót, hogy véglegesítse az alapfokú oktatás új tantervi keretének végrehajtását, fejezze be a jelenlegi tankönyvek felülvizsgálatát, biztosítson fenntartható képzést a tanárok számára, és módszeresen alkalmazzon minőségbiztosítási mechanizmusokat az oktatás minden szintjén;

56. sürgeti Koszovót, hogy biztosítsa a minőségi egészségügyi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférést; megjegyzi, hogy az

---

8 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2555 irányelve (2022. december 14.) az Unió egész területén egységesen magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekről, valamint a 910/2014/EU rendelet és az (EU) 2018/1972 irányelv módosításáról és az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről (NIS 2 irányelv) (HL L 333., 2022.12.27., 80. o. ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

9 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet) (HL L 277., 2022.10.27., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

10 A digitális ágazat vonatkozásában a versengő és tisztességes piacokról, valamint az (EU) 2019/1937 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról szóló, 2022. szeptember 14-i (EU) 2022/1925 európai parlamenti és tanácsi rendelet (digitális piacokról szóló jogszabály) (HL L 265., 2022.10.12., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

egészségügyi kiadások továbbra is a második legalacsonyabbak a régióban, valamint átfogó egészségügyi reformra szólít fel valamennyi polgár szükségleteinek kielégítése érdekében, különösen a vidéki és rosszul ellátott területeken;

57. aggodalommal állapítja meg, hogy a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés – különösen a kiszolgáltatott csoportok esetében – tovább romlott a Munkaügyi és Szociális Jóléti Minisztérium kormány általi bezárásával, amelyre a civil társadalommal és más érdekelt felekkel folytatott átlátható konzultáció nélkül került sor, és ez jelentős zavart okozott; jobb, tényeken alapuló költségvetés-tervezést szorgalmaz a szociális szolgáltatások javítása érdekében, különösen a nemi alapú erőszak túlélői számára, az új jogi kerettel összhangban;

58. felszólítja Koszovót, hogy biztosítson egyenlő és megkülönböztetésmentes állami oktatást a kisebbségi nyelveken;

59. megismétli, hogy el kell érni a szerb többség településeinek fiataljait, és integrálni kell őket az ország társadalmi-gazdasági struktúrájába;

Energia, környezetvédelem, fenntartható fejlődés és konnektivitás

60. megjegyzi, hogy Koszovó némi haladást ért el az energiaellátás biztonsága terén, azonban továbbra is nagymértékben függ az elavult, rendkívül szennyező erőművektől, amelyek súlyos egészségügyi és környezeti kockázatokat jelentenek; megjegyzi, hogy Koszovónak biztosítania kell a 2022–2025-ös időszakra vonatkozó energiaügyi programjának időtakarékos végrehajtását ambiciózus céljainak elérése, valamint a fosszilis tüzelőanyagoktól való függésének csökkentése érdekében; felhívja az EU-t, hogy fokozza és kezelje prioritásként Koszovó légszennyezési problémáinak megoldását célzó erőfeszítéseit; megjegyzi, hogy Koszovó új energiastratégiája nem mozdítja elő vízerőművek építését azok káros környezeti hatásai miatt, különösen az országban tapasztalható vízhiány miatt;

61. hangsúlyozza, hogy Koszovóban átfogó infrastrukturális fejlesztésre van szükség a tömegközlekedésből származó kibocsátások csökkentésének és a villamosított közlekedés bővítésének megkönnyítése érdekében; hangsúlyozza, hogy továbbra is prioritásként kell kezelni a hozzáférhetőség javítását és az uniós közlekedési hálózattal való kompatibilitás biztosítását;

62. üdvözli a tiranai csúcstalálkozón a barangolási költségek csökkentéséről létrejött megállapodást; e tekintetben felszólítja a hatóságokat, a magánszereplőket és az összes érdekelt felet, hogy segítsék elő az adatforgalom barangolási díja jelentős csökkentésének, valamint a Nyugat-Balkán és az EU közötti, a belföldi árakat megközelítő árakhoz vezető további csökkentések 2027-ig történő elérésére vonatkozóan elfogadott célok teljesítését; üdvözli a Nyugat-Balkán és az EU közötti barangolásra vonatkozó ütemterv végrehajtása első szakaszának hatálybalépését;

63. sürgeti Koszovót, hogy jobban tartsa tiszteletben a kibocsátási határértékeket, javítsa a környezetvédelmi megfontolások ágazati politikákba való integrálását, és az uniós és a nemzetközi normákkal és kötelezettségvállalásokkal összhangban fogadja el a szennyezés, a talaj- és a vízszennyezés csökkentéséhez és a hulladékgazdálkodáshoz szükséges intézkedéseket; sürgeti Koszovót, hogy javítsa az átfogó környezeti hatásvizsgálatokat, és építse be a fenntarthatósági intézkedéseket az infrastruktúra-tervezésbe; felszólítja Koszovót, hogy növelje az ország védett területeit, és javítsa a védelmükre szolgáló eszközöket és intézkedéseket a biológiai sokféleség megőrzése érdekében, beleértve a súlyosan veszélyeztetett balkáni hiúz kulcsfontosságú élőhelyeit is; ösztönzi Koszovót, hogy fokozza és gyorsítsa fel a szomszédos országokkal folytatott együttműködési erőfeszítéseket a határokon átnyúló védett területek kijelölése és a határokon átnyúló koherens gazdálkodási tervek kidolgozása érdekében;

°

° °

64. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Koszovó elnökének, kormányának és nemzetgyűlésének.